

דף כה.

עין משפט א.

ח"מ סימן פז פעיף ב

ב. ל. משביעין אותו בכל לשון שהוא מבין¹, וקודם שישביעוהו יאיימו עליו ואומרים לו הוי יודע שכל העולם נזדעזע בשעה שהקב"ה אמר לא תשא, ובכל העבירות שבתורה נאמר ונקה, ובשבועה נאמר לא ינקה, ובכל העבירות שבתורה נפרעים ממנו וכאן ממנו וממשפחתו², ולא עוד אלא שגורם ליפרע משונאיהם³ של ישראל שכל ישראל ערכים זל"ז, כל העבירות שבתורה תולים להם שנים ושלושה דורות אם יש לו זכות, וכאן נפרעים ממנו מיד, דברים שאין אש ומים מכלים אותם⁴ שבועת שקר מכלה אותם, אם אמר איני נשבע פוטרים⁵ אותו ונותן לו מה שתבעו, ואם אמר אני נשבע וחבירו תובעו⁶ שישבע, העומדים שם אומרים זל"ז סורו נא מעל אהלי הרשעים האלה, ואומרים לו לא על דעתך אנו משביעים אותך אלא על דעתנו ועל דעת בית דין⁷.

ו. שבועות ל"ח בברייתא שם, ובגמ' ל"ט ע"א, וכתב הרמב"ם שהורו רבותינו שאין משביעין אלא בלשון הקודש, ואין ראוי לסמוך על הוראה זו ואע"פ שנהגו בכל בתי דינים להשביע בלשון הקודש אפי' שבועת היסת, מ"מ צריך להודיע הנשבע שיכיר את לשון השבועה, סמ"ע ס"ק נ"ד.

ז. כתב הב"י שמשמע מגמ' דבין שבועה בין שאר עבירות אין בני משפחתו נענשים יותר מכל העולם אלא כשמחפים עליו.

ח. אפי' אין בידם למחות, לא כן בשאר עבירות נענשים רק אם היה בידם למחות. מגמ' ל"ט ע"ב שם.

ט. היינו עצים ואבנים שבביתו, סמ"ע ס"ק נ"ט מגמ' דילפינן מקרא שם.

י. היינו מוציאים אותו מיד משם שלא יחזור בו, כך פירש רש"י שם. וכתב הרא"ש שאחרי שיצא מבי"ד אינו יכול לחזור בו ושכן דעת הרמב"ם בפ"א משבועות הלכה י"ז.

כ. מה שכתב וחבירו תובעו, כדי ליתן טעם למה אמרו סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה שכולל גם התובע, והטעם כיון שהתובע רואה שהוא מוכן לישבע, היה לו להתפשר עמו באופן שלא יגרום שהשבועה תצא מפיו של זה על ידו, והוא לא עשה כן אלא תבע שבועה סמ"ע ס"ק ס"א.

ועיין בפעמוני זהב מה שהקשה בדברי הסמ"ע אלו.

ל. כ"כ הרמב"ם והטור, אבל בברייתא כתוב במקום על דעתנו על דעת המקום. סמ"ע ס"ק ס"ב. ובפעמוני זהב כתב שאם קפץ ונשבע ולא אמר על דעת בי"ד חוזר ונשבע והוא מהרב הגוא"ל, אבל הוא כתב דכל זה כשלא חייבוהו בי"ד עדיין, אבל אחרי שבי"ד חייבו וקפץ ונשבע ולא אמר על דעת בי"ד ודאי שאינו חוזר כי זה על דעת בי"ד שחייבוהו.

הגה: אם יש צד רמאות הדיין יאמר לו לפרש בשבועתו כל צד רמאות שיש לחשוב בלבו, וכן יש רשות לדיין להשביע בנקיטת הפץ גם במקום שאינו צריך, או לאיים עוד בדברים אחרים ^מ אם יראה לו שיש צורך בכך.

עין משפט ב. אר"ח סימן כד פעיף ו

ז. גדול עונש המבטל מצות ציצית ^ב ועליו נאמר לאחוז בכנפות הארץ וכו'.

והזהיר במצות ציצית זוכה ורואה פני שכינה ^ב.

דף כה:

עין משפט א. יו"ד סימן רלב פעיף ו

ז. נדרי שגגות כיצד, כגון שאמר קונם עלי ככר זה אם אכלתי ושתתי ונזכר שאכל ושתה, או אמר אם אוכל ואשתה ושכח ואכל ושתה, כיון שהוא שוגג בשעת הוצאת הנדר מפיו, או בשעה שיש לו לחול, ואם היה יודע שכן לא היה נודר, הרי זה אינו נדר ^ע.

ח. ה"ה אם אמר קונם שאיני נושא פלונית לאשה שהיא מכווערת והיתה

מ. בב"י כתב שיש המביאים לפני הנשבעים מטה של מתים ונודות נפוחים ומכבין הנרות, ובסמ"ע בפ"י הדרישה כתב שטעם כל הענינים הללו כדי לאיים. וכתב הר"ן דת"ח אינו צריך איום כל כך סמ"ע ס"ק ס"ו.

נ. בפסחים קי"ג ע"ב אמרו שז' מנודים לשמים ואחד מהם מי שאין לו ציצית בבגדו.

ס. דכתיב "וראיתם אותו" וכתיב "את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד" טור וב"י. ופירש הלבוש ד"אותו" "אותו" מתפרש בשניהם כלפי הקב"ה ועוד עיין מ"ש בשבת ל"ב ע"ב כל הזהיר בציצית. ובמנחות מ"ג ע"ב.

טו. וכתב בשל"ה שע"י הסתכלות בכנף הציצית מסיר הכעס, וכן כנ"ף בגמטריה כעס, וע"י אחיזת הציציות בידו וההסתכלות בהם יסיר הכעס ממנו.

ועוד אמרו בתיקונים תיקון ח"י דציצית היא סגולה להיות מכוסה מכל המזיקין ומלאכי חבלה כי היא אור המקיף, וכן ניצול מעין הרע ע"פ הזהר בפ' שלח. ועוד המקיים מצות ציצית כתיקונה יזכה בעבודה לתחיית המתים, ועיין בכה"ח אות כ"ה.

ע. ממשנה נדרים כ"ה ע"ב.

יפה בשעת הנדר, ואם היה יודע שכן לא היה נודר^ב, אבל אם היתה כעורה ויפוח אח"כ^א, חל הנדר.

הגה: ה"ה אם אמר אם היה פלוני אצל דבר זה אתן אלף זוז לצדקה, והיה שם פטור דהוי נדר בשוגג^ק.

יו"ד סימן רלט מעיף טז

יח. כיון שנדרי שגגות מותרים ע"כ אם נשבע שלא יאכל ככר זה אם פלוני אמר דבר זה ונמצא ג"כ שאמרו מותר בככר^ד, וה"ה אם תלה אכילת הככר באחר שאמר שבועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו האחרת ושכח ואכלה לא חלה עליו השבועה, ויכול לאכול של התנאי תחילה ולא חיישינן שישכח^ש ויאכל האיסור אח"כ, אבל של האיסור אסור לו לאכול שמא ישכח ויאכל אח"כ של התנאי. ואם אכל תחילה של התנאי בשוגג מותר לאכול השניה, ואם אכל אח"כ של התנאי במזיד חייב על אכילת השניה.

עין משפט ב. יו"ד סימן רלב מעיף ז

ט. ראה אנשים מרחוק אוכלים פירותיו ולא הכירם, ואמר הרי פירותי עליכם כקרבן, וכשהתקרב אליהם ראה שהם אביו או אחיו אינו נדר, שלא היה רוצה לאסרם עליהם. אע"פ שלא פירש כיון שהדבר מוכיח שאין אדם אוסר על אביו ועל אחיו, וכיון שבטל הנדר אצל אביו ואחיו בטל גם כלפי אחרים^ת.

- פ. ממשנה שם בדף ס"ז ע"א.
- צ. לפי שאין דרך הכעורה להיות יפה. ט"ז.
- ק. מטעם דשכח שהיה אותו פלוני שם ואח"כ נזכר, אבל בלא שכח הוה נדר. ש"ך ס"ק ט"ו.
- ר. כיון שמעיקרא לאו נדר הוא.
- ש. דבאיסור נזהר האדם אבל בתנאי לא נזהר. ש"ך ס"ק ל"ד.
- ת. ממשנה כ"ה ע"ב וכב"ה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ג.

יו"ד סימן רלט סעיף א

עין לעיל דף כד: עין משפט ב

עין משפט ד.

יו"ד סימן רכט סעיף א

א. נדר שהותר מקצתו הותר כולו^א, ע"כ מי שנדר שלא לאכול בשר ולא לשתות יין או להתענות זמן ידוע ואירעו שבתות וימים טובים בתוך הזמן אומרים לו אילו ידעת שיאירעו ימים טובים לא היתה נודר, והותר כל הנדר.

ב. ה"ה אם אמר להרבה אנשים ביחד קונם שאני נהנה לכולכם, או שאמר שאני נהנה לך לך לך דהוי כלל, אם הותר אחד מהם הותרו כולם^ב, אבל אם אמר לכל אחד קונם שאני נהנה לך, קונם שאני נהנה לך, כל אחד נדר בפני עצמו.

ג. י"א דלא אמרינן נדר שהותר מקצתו הותר כולו אלא כשניתר ע"י פתח, אבל ע"י חרטה לא הותר כולו^ג, וי"ח דאפי' ניתר בחרטה הותר כולו^ד.

ד. הדין שנדר שהותר מקצתו הותר כולו זה רק בנודר לעצמו, אבל אם נדר או נשבע לחבירו לפרועו או לעשות לו מלאכה, והתיר לו חבירו מקצתו לא הותר כולו^ה.

וה"ה אם היו שנים והותר האחד לא הותר חבירו.

א. ממשנה נדרים דף ס"ו ע"א.

ב. שם במשנה, ועיין בסי' רל"ב סעיף ז'-ח'.

ג. זו דעת הטור, וכ"כ הרא"ש והר"ן בפ"ד נדרים בשם הרמב"ן משום דכשניתר ע"י פתח דומה קצת לנדרי טעות משום כך בטל כולו, לא כן בחרטה.

ד. כ"כ הר"ן בשם התוס' כיון דחכם עוקר הנדר מכיון שהותר מקצתו הותר כולו גם בחרטה. וכתב הברכי יוסף דעל פי הכלל דיש ויש הלכה כו"ש בתרא הלכה שאפי' ע"י חרטה נעקר כולו.

ה. מרי"ו וכ"כ הרמב"ן בתשובה, ועיין בסי' רכ"ח סעיף ל"ד וסעיף ל"ט, דלגבי אדם אחר לא אמרינן הותר כולו, כיון שכבר נתחייב לו לפרוע הכל לא הפסיד במה שויתר לו מקצת, והעיר הט"ז דבסי' רכ"ח סעיף מ"ט משמע דאחד שנשבע לפרוע לחבירו לא יצא ידי שבועתו עד שישלם לו הכל.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ה.

יו"ד סימן רלב סעיף ה

ה. במה דברים אמורים, כשהחליף את דבריו, שאמר תחילה: כולכם אסורים, ולבסוף אמר: אלו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר פלוני ופלוני אסורים ואבא מותר, או כשאמר תחלה כשראם מרחוק ולא הכירם: יהו אסורים לזה ולזה, ואחר כך החליף דבריו לומר: אלו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר כולכם אסורים חוץ מאבא, אבל אם בשעת האיסור אומר: כולכם אסורים, וגם בשעת חזרה אומר: הייתי אומר כולכם אסורים חוץ מאבא; או שאמר בשעת האיסור: יהו אסורים לזה ולזה, ובשעת חזרה אומר: הייתי אומר פלוני ופלוני אסורים ואבא מותר, שלא החליף לשון הנדר בין שעת איסור לשעת חזרה, לא הותרו האחרים.